

ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСІВ ІРЦ ДЛЯ ЯКІСНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Людмила КІРІШКО,

*методист ресурсного центру підтримки інклюзивної освіти
комунального закладу «Кіровоградський обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського»*

Включення дітей з особливими освітніми потребами в освітній простір є одним із напрямів гуманізації системи освіти України. Впровадження найкращих світових стандартів навчання дітей з особливими освітніми потребами забезпечує їм рівний доступ до отримання якісної освіти.

Важлива роль в організації та впровадженні інклюзивного навчання – «системи освітніх послуг, гарантованих державою, що базується на принципах недискримінації, врахування багатоманітності людини, ефективного залучення та включення до освітнього процесу всіх його учасників» [1], відводиться фахівцям інклюзивно-ресурсних центрів, які проводять інформаційно-просвітницьку діяльність серед громадськості, надають методичну допомогу педагогічним працівникам закладів освіти в об'єднаних територіальних громадах щодо організації надання психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг дітям з особливими освітніми потребами.

Заслуговує на увагу практичний досвід ефективної взаємодії фахівців комунальної установи «Петрівський інклюзивно-ресурсний центр» Петрівської селищної ради Олександрійського району (директор Тамара ГРЕБЕНЕВИЧ) із закладами освіти громади, що позитивно впливає на підвищення якості інклюзивного навчання осіб з особливими освітніми потребами.

Тож який саме алгоритм взаємодії інклюзивно-ресурсного центру із закладами освіти є найбільш дієвим у роботі із дітьми з особливими освітніми потребами та їхніми батьками? Саме цей напрям роботи висвітлено у статті.

Комунальна установа «Петрівський інклюзивно-ресурсний центр» створена у 2018 році (рішенням сесії Петрівської районної ради від 18 травня 2018 року № 436) з метою забезпечення права дітей з особливими освітніми потребами на здобуття дошкільної та загальної середньої освіти, в тому числі у закладах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти.

У центрі працюють – практичний психолог, вчитель-дефектолог, вчитель-логопед і вчитель-реабілітолог. Своєю діяльністю фахівці центру забезпечують на виконання таких завдань:

- проведення комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку особи, у тому числі повторної, та здійснення системного кваліфікованого супроводу осіб у разі встановлення у них особливих освітніх потреб;
- надання рекомендацій закладам освіти щодо розроблення індивідуальної програми розвитку особи;
- консультування батьків, інших законних представників особи з особливими освітніми потребами щодо особливостей розвитку;
- забезпечення участі педагогічних працівників ІРЦ в діяльності команди

психолого-педагогічного супроводу особи з особливими освітніми потребами; у семінарах, тренінгах, майстер-класах для підвищення кваліфікації педагогічних працівників, обміну досвідом роботи тощо;

- залучення (у разі потреби) педагогічних працівників ІРЦ під час засідань психолого-педагогічного консилиуму в спеціальних закладах загальної середньої освіти;

- надання психолого-педагогічних, корекційно-розвиткових та інших послуг дітям з особливими освітніми потребами: дітям раннього та дошкільного віку, які не відвідують заклади дошкільної освіти; дітям, які здобувають освіту у формі педагогічного патронажу;

- визначення потреби в асистенті учня та/або супроводі дитини з особливими освітніми потребами в інклюзивному класі (групі);

- визначення рівня підтримки особи з особливими освітніми потребами в закладі освіти;

- надання консультативної, психологічної допомоги батькам, іншим законним представникам осіб з особливими освітніми потребами у формуванні позитивної мотивації щодо розвитку таких дітей та підвищення обізнаності щодо організації їх навчання і виховання;

- інформування громади про діяльність ІРЦ та взаємодія з місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, закладами освіти, закладами охорони здоров'я, закладами (установами) соціального захисту населення, службами у справах дітей, громадськими організаціями тощо;

- ведення обліку осіб, які звернулися до інклюзивно-ресурсного центру, шляхом формування їх електронного переліку в АС «ІРЦ» за визначеною формою;

- підготовка звітної та аналітичної інформації про результати діяльності інклюзивно-ресурсного центру [5].

Тамара ГРЕБЕНЕВИЧ, директор центру, зазначає: «Проблемою є те, що батьки (опікуни) дітей із запізненням звертаються до інклюзивно-ресурсного центру, переважно коли дитині 5-6 років. А досвід роботи показує, що діти, яким вчасно була надана психолого-педагогічна допомога у дошкільному віці (з 3 років), успішно зараз продовжують навчання у закладах загальної середньої освіти. Оскільки дуже важливим у проведенні корекційно-розвиткових занять є «раннє втручання», перевагами якого є: кращі компенсаторні можливості організму, збільшений час підготовки дитини до школи, змога уникнути більш складних порушень».

Шлях до якісної організації інклюзивного навчання в закладах освіти не є простим та об'єднує в собі низку обов'язкових кроків. Якщо в учнів виникають незначні поодинокі труднощі, які можна подолати зусиллями закладу освіти, їм може надаватися підтримка першого рівня. Якщо зусиль закладу освіти недостатньо, батькам рекомендують звернутися до інклюзивно-ресурсного центру для проведення комплексної психолого-педагогічної оцінки розвитку особи з метою визначення її особливих освітніх потреб.

Підставою для проведення комплексної оцінки є письмове звернення

батьків до інклюзивно-ресурсного центру. Після проведення первинного прийому заявника фахівці, за результатами аналізу, визначають – чи потрібно проведення додаткового спостереження за дитиною за межами інклюзивно-ресурсного центру. У разі, якщо потрібно – фахівці виїждять на місце навчання особи з особливими освітніми потребами, з метою збору інформації про особливості її навчання в закладі освіти та проведення консультацій з педагогічними працівниками цих закладів. Дані заходи допомагають визначити, який рівень підтримки під час освітнього процесу може надаватися такому учню: другий, третій, четвертий чи п'ятий і зорієнтувати фахівців (консультантів) інклюзивно-ресурсного центру (практичного психолога, вчителя-логопеда, вчителя-дефектолога, вчителя-реабілітолога) на окреслення оптимальної для дитини освітньої траєкторії. Відповідно надані рекомендації закладам освіти щодо розроблення індивідуальної програми розвитку особи в подальшому стануть в нагоді для роботи команди психолого-педагогічного супроводу дитини в закладі освіти.

Тому, комплексна психолого-педагогічна оцінка розвитку особи має на меті збір та інтерпретацію інформації про особливості розвитку особи, щоб визначити її особливі освітні потреби, її освітні труднощі, розробити рекомендації щодо її індивідуальної освітньої траєкторії, модифікації чи адаптації освітньої програми (навчальних предметів), організації освітнього середовища, особливостей організації надання психолого-педагогічних, корекційно-розвиткових послуг [5].

Фахівці комунальної установи «Петрівський інклюзивно-ресурсний центр» ведуть роз'яснювальну роботу серед батьків про те, що відповідно до статті 55 Закону України «Про освіту» «батьки здобувачів освіти мають право: обирати заклад освіти, освітню програму, вид і форму здобуття дітьми відповідної освіти» [1]. А згідно із статтею 20 Закону України «Про освіту» «у разі звернення особи з особливими освітніми потребами або її батьків заклад освіти утворює інклюзивний клас та/або групу в обов'язковому порядку» [1].

З метою забезпечення єдиного інтегрованого інформаційного середовища у сфері соціального захисту дітей з особливими освітніми потребами, інклюзивної та спеціальної освіти впроваджено сервіси АС «ІРЦ», призначені для організації електронного документообігу та обробки відомостей, що утворюються у процесі діяльності інклюзивно-ресурсних центрів (<https://ircenter.gov.ua/>). Автоматизована система є однією із ланок, що забезпечує створення єдиного інформаційного середовища у сфері інклюзивної освіти.

З часу заснування комунальної установи «Петрівський інклюзивно – ресурсний центр» батьками було надано 82 первинні заяви щодо проведення комплексної оцінки психолого-педагогічного розвитку дитини та 39 повторних. Корекційно-розвиткові послуги отримують діти з особливими освітніми потребами, які здобувають освіту в формі педагогічного патронажу, згідно із змінами до Положення про інклюзивно-ресурсний центр. У 2021 році центр надав 245 консультацій для осіб з особливими освітніми потребами, батьків, педагогів з різних питань реалізації інклюзивної освіти. Заяви від батьків надходять протягом року.

За 2021 рік під час обстежень у дітей виявлено: порушення опорно-рухового апарату – 5 (з них із збереженим інтелектом – 3, з інтелектуальними порушеннями – 2); із затримкою психічного розвитку – 5; з інтелектуальними порушеннями – 19 (з них з легкою розумовою відсталістю – 18, з тяжкою – 1); діти з фонетико-фонематичним недорозвитком мовлення – 13.

З 2019 року кількість інклюзивних груп та класів у закладах освіти Петрівської селищної ради збільшилася (див. діаграми 1, 2).

Діаграма 1

Діаграма 2

У 2021 році в закладах освіти Петрівської селищної ради створено 1 інклюзивну групу в закладі дошкільної освіти та 14 класів з інклюзивним навчанням, в яких навчаються 16 дітей з особливими освітніми потребами. Працює 14 асистентів вчителів і 1 асистент вихователя. Інклюзивна форма навчання організована в таких закладах освіти:

- Новостародубська загальноосвітня школа I-III ступенів Петрівської селищної ради Олександрійського району Кіровоградської області;

- Балахівська загальноосвітня школа I-II ступенів, філія Новостародубської загальноосвітньої школи I-III ступенів Петрівської селищної ради Кіровоградської області;

- Чечеліївська загальноосвітня школа I-III ступенів, філія Новостародубської загальноосвітньої школи I-III ступенів Петрівської селищної ради Олександрійського району Кіровоградської області;

- комунальний заклад «Петрівське навчально-виховне об'єднання «загальноосвітня школа I-III ступенів – гімназія» Петрівської селищної ради Олександрійського району Кіровоградської області;

- Петрівська загальноосвітня школа I ступеня, філія комунального закладу «Петрівське навчально-виховне об'єднання «загальноосвітня школа I-III ступенів – гімназія» Петрівської районної ради Кіровоградської області;

- Володимирівська загальноосвітньої школи I-II ступенів, філії Ганнівської загальноосвітньої школи I-III ступенів Петрівської селищної ради Олександрійського району Кіровоградської області;

- Петрівський заклад дошкільної освіти № 1 «Рудана» (ясла-садок комбінованого типу) Петрівської селищної ради Олександрійського району Кіровоградської області.

З метою забезпечення якості освітнього процесу дітей з особливими освітніми потребами, які здобувають освіту в умовах інклюзивного навчання, у кожному із вище зазначених закладів освіти створені команди психолого-педагогічного супроводу дітей, у засіданні яких активну участь беруть фахівці інклюзивно-ресурсного центру, а також надають рекомендації щодо особливостей організації освітнього середовища, створення умов для навчання осіб з особливими освітніми потребами відповідно до індивідуальної програми розвитку та з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей. Фахівці інклюзивно-ресурсного центру постійно, протягом навчального року консультують асистентів учителів, педагогів, батьків або законних представників дитини та фахівців команди психолого-педагогічного супроводу щодо загальних питань інклюзивного навчання та організації корекційно-розвиткової роботи з кожною дитиною.

Діяльність фахівців інклюзивно-ресурсного центру спрямована на задоволення потреб педагогічних працівників закладів освіти щодо підвищення професійної компетентності з питань роботи з дітьми з особливими освітніми потребами, формування у педагогів позитивної мотивації до удосконалення власної фахової майстерності з питань інклюзії.

Крім того, згідно з розкладом та за запитом, фахівці інклюзивно-ресурсного центру для педагогічних працівників закладів освіти проводять семінари, тренінги, майстер-класи, відкриті заходи, демонструють інноваційні технології щодо роботи з дітьми з особливими освітніми потребами. Враховуючи зміни до законодавчих документів, інформують про них керівників та педагогічних працівників закладів освіти. Актуальними є ZOOM-наради з проблем організації інклюзивного навчання в закладах освіти.

Також беруть активну участь в круглих столах та онлайн засіданнях методичних об'єднань вчителів, асистентів вчителів, практичних психологів, які працюють з дітьми з особливими освітніми потребами, на яких висвітлюють такі питання:

- «Характеристика дітей з інтелектуальними порушеннями. Стратегія роботи з дітьми, що потребують корекції розумового розвитку»;
- «Особливості розвитку та підтримки дітей з розладами аутистичного спектру»;
- «Стратегії підтримки дітей з особливими освітніми потребами»;
- «Рекомендації щодо проходження комплексної психолого-педагогічної оцінки»;
- «Особливості мовлення дітей з інтелектуальними порушеннями»;
- «Вправи на розвиток когнітивної сфери дітей з особливими освітніми потребами на заняттях та в умовах дистанційного навчання»;
- «Корекційно-розвиткова робота психолога з дітьми з особливими освітніми потребами на заняттях та в умовах дистанційного навчання»;
- «Використання вправ для розвитку координації рухів на заняттях та в умовах дистанційного навчання»;

- «Ефективні корекційні технології у дітей з мовленнєвими порушеннями на заняттях та в умовах дистанційного навчання».

Також педагогічні працівники центру надають методичні рекомендації щодо складання, виконання, коригування індивідуальної програми розвитку, доцільності використання певних форм та методів навчання відповідно до можливостей дитини, створення належних умов для навчання залежно від порушень розвитку дитини: доступність приміщень, використання технічних засобів, особливості облаштування навчального місця тощо.

Заклади освіти запрошують працівників інклюзивно-ресурсного центру на відкриті заходи за участі дітей з особливими освітніми потребами. Це і свята, і батьківські збори. Тісна співпраця дає змогу фахівцям інклюзивно-ресурсного центру відстежувати динаміку розвитку дитини з особливими освітніми потребами, своєчасно вносити корективи до плану роботи, забезпечувати всебічний розвиток та успішність дитини.

Фахівці інклюзивно-ресурсного центру проводять для батьків дітей з особливими освітніми потребами та педагогічних працівників майстер-класи «Граючись – навчаємося», «Дихаємо правильно – легко розмовляємо», «Психологічна підтримка дитини з особливими освітніми потребами», «Артикуляційні вправи корисні та цікаві»; практичні заняття «Ігри та вправи для розвитку дихання», «Різні, але рівні»; онлайн-зустрічі «Дрібну моторику розвиваємо – розвитку мовлення сприяємо», «Взаємодія з батьками у інклюзивному освітньому просторі».

Значних успіхів у питанні щодо впровадження інклюзивної освіти можна досягнути лише за активної участі в цьому процесі сім'ї. Кожна родина, в якій виховуються діти з порушенням розвитку, стикається з труднощами, відчуває хронічний стрес. Тому, з метою психологічної підтримки батьків дітей з особливими потребами проводяться індивідуальні бесіди, консультування щодо розвитку дітей. Під час здійснення консультування батьків фахівці інклюзивно-ресурсного центру вчать їх різним необхідним прийомам навчання та виховання дітей з особливими освітніми потребами. Зокрема, ефективними є діалоги з батьками «Співпраця з фахівцями», «Зв'язок рухів пальців рук і мовлення», «Вправи для розвитку уваги дитини», «Порушення читання» та інші. Дуже вагомим є налаштування батьків на позитивну мотивацію у взаємодії з дітьми з особливими освітніми потребами.

Завдяки цим формам роботи фахівці інклюзивно-ресурсного центру та педагогічні працівники закладів загальної середньої освіти досягають позитивних результатів у розвитку кожної дитини.

Важливу роль у результативності також відіграє ресурс групової підтримки, включаючи педагогічних працівників закладів освіти. Адже інклюзивна освіта стосується не лише дітей з особливими освітніми потребами та їх батьків, а усіх учасників освітнього процесу. А саме, у закладах загальної середньої освіти Петрівської селищної ради включення дітей з психофізичними порушеннями у спільноту дітей з типовим розвитком сприяє подоланню бар'єрів, що гальмують процес поступового входження в соціальне середовище. Слід відмітити, що для

забезпечення інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти, де навчаються діти з обмеженими можливостями створені відповідні умови, а саме:

- позитивний психологічний мікроклімат, сприятливий для навчання дітей з порушеннями розвитку;

- кадрове забезпечення: вчителі, практичні психологи, вчителі-логопеди, асистенти вчителів здійснюють педагогічну діяльність відповідно до посадових обов'язків, пройшли навчання за програмою підвищення кваліфікації відповідно до Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа»;

- спеціально обладнані кабінети: психологічного розвантаження, лікувальної фізкультури, психомоторної корекції, кімнати для корекційних занять з психологами;

- засоби корекції психофізичного розвитку, спеціальне обладнання, відповідний дидактичний матеріал, особливі наочні засоби;

- командами психолого-педагогічного супроводу розроблені індивідуальні програми розвитку, за потреби індивідуальні навчальні плани, індивідуальні навчальні програми, розклади з урахуванням корекційно-розвиткових занять;

- реалізація корекційно-розвиткової складової відповідно до індивідуальної програми розвитку та висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини, учні з особливими освітніми потребами відвідують корекційно-розвиткові заняття (соціально-побутове орієнтування, лікувальна фізкультура (ритміка), розвиток мовлення, корекція розвитку тощо).

Однією із важливих функцій інклюзивно-ресурсного центру є проведення корекційно-розвиткових занять. Дані послуги надаються дітям, які навчаються в інклюзивних класах, інклюзивних дошкільних групах, а також дітям, які потребують логопедичної допомоги та допомоги психолога і перебувають на обліку в інклюзивно-ресурсному центрі. Корекційно-розвиткові заняття спрямовані на розвиток когнітивної сфери, емоційно-вольової, мовленнєвого та фізичного розвитку, соціальну адаптацію.

Заняття для дітей з особливими освітніми потребами проводяться в кабінетах фахівців інклюзивно-ресурсного центру, які укомплектовані відповідними меблями. Закуплено комплекс комп'ютерної техніки: ноутбуки, планшети, принтер, ламінатор, інтерактивна дошка з сенсорним модулем, які підключені до мережі Інтернет. Інклюзивно-ресурсний центр забезпечено комплектами сучасних розвиваючих ігор, дидактичними матеріалами, а саме: набором для мозочкової стимуляції, пісочницею з підсвіткою, дзеркальною кулею, фланелеграфом з різноманітним наповненням, ігровим будиночком, тренажерами, конструкторами, настільними розвиваючими іграми, ехо-мікрофоном, дзеркалом, що розмовляє, засобами для контролю власного мовлення та розвитку. Інклюзивно-ресурсний центр оснащений комплектом сучасних психодіагностичних методик, що відповідають світовим стандартам: методика Векслера, WISC-IV, Leiter-3, Conners-3, Casd, PEP-3.

Під час корекційно-розвивальних занять з дітьми із порушеннями опорно-рухового апарату вчитель-реабілітолог Євген КОЗИНЕЦЬ вчить їх новим рухам,

правильної координації, вмінню орієнтуватися у просторі, швидкості та витривалості, розвитку сенсорних відчуттів. На практичних заняттях вчитель-логопед Ніна ГОНЧАРЕНКО застосовує різноманітні вправи різного рівня складності і спрямованості. Під час занять розвивається міжпівкульова інтеграція, що сприяє розвитку пластичності мозку і дає можливість компенсувати функціональні та органічні недоліки.

Вчитель-дефектолог Валентина ЖУЛКЕВСЬКА на заняттях використовує сучасні, ефективні засоби активації розвитку інтелекту з використанням новітніх технологій, що підвищує пізнавальну активність, розвиваючи основні психічні процеси, комунікативну діяльність дітей з особливими освітніми потребами. Всі вправи будуються в ігровій формі, створюється проблемна ситуація, яку дитина вирішує в міру своїх можливостей.

Практичний психолог Наталія ДОРОШЕНКО використовує різноманітні ігри і вправи сенсорного обстеження предметів: зором, дотиком, за словесною інструкцією, вчить дітей зіставляти предмети за розміром, кольором та формою.

У напрямку створення якісного інклюзивного освітнього середовища у закладах освіти педагогам допомагають методичні матеріали сайту інклюзивно-ресурсного центру (<http://petrove-irc.kr.sch.in.ua/>). На його вебсторінках: «Для Вас, педагогічні працівники», «Для Вас, батьки», «Корекційні програми» вчитель-реабілітолог радить «Вправи на координацію», «Масаж і самомасаж», «Поради щодо розвитку дрібної моторики», вчитель-логопед – вправи та ігри для малюків із порушенням мовлення, як організувати логопедичні заняття вдома, як під час карантину розвивати мовлення дитини, практичний психолог пропонує вправи для розвитку пам'яті та уваги для дітей з розладами аутистичного спектру, рекомендації щодо емоційного розвитку дітей, поради батькам під час карантину, поради вчителям, які працюють з дітьми з затримкою психічного розвитку, програму написання психолого-педагогічної характеристики та ін. Розміщують інформаційні матеріали до Всесвітнього дня розповсюдження інформації про проблему аутизму, Міжнародний день боротьби за права осіб з інвалідністю та інші. У період дії воєнного стану фахівці інклюзивно-ресурсного центру надають інформаційну підтримку батькам дітей з особливими освітніми потребами щодо отримання копії висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку, щодо продовження навчання та отримання додаткових послуг, надають консультації та рекомендації щодо розвитку дітей, подолання стресу. З метою поповнення методичної скарбнички центру фахівці проводять підбірку відеозйомок корекційно-розвиткових вправ.

Корективи, які були внесені подіями останніх двох років у зв'язку з COVID-19, стимулювали педагогічний колектив інклюзивно-ресурсного центру змінити організацію та форми методичної та консультативної роботи. Навчання педагогів проводяться з використанням інтернет ресурсів, у створених групах у VIBER. В умовах поширення COVID-19 фахівці центру на сторінках сайту та під час індивідуальних консультацій звертали увагу батьків на питання як уберегти дітей від зараження та пояснити їм, що таке COVID-19, які вправи можна самостійно виконати вдома для розвитку дітей.

Педагогічні працівники центру постійно підвищують рівень професійної компетентності беручи участь в:

- методичних заходах, організованих комунальним закладом «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського»;

- онлайн-навчанні «Від соціальної до освітньої інклюзії» (за підтримки Інституту післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка та ТОВ «Вема Кідс»);

- навчальних вебінарах, організованих Міністерством освіти і науки України спільно з Центром здоров'я і розвитку «Коло сім'ї» за підтримки україно-швейцарського проєкту «Психічне здоров'я для України».

На базі комунального закладу «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського» працівники ресурсного центру підтримки інклюзивної освіти провели у форматі онлайн 21 жовтня 2021 року семінар «Організаційно-методичні засади діяльності інклюзивно-ресурсних центрів» для керівників (директорів) інклюзивно-ресурсних центрів. Під час заходу фахівці Петрівського інклюзивно-ресурсного центру представили досвід роботи з тем «Міжвідомча співпраця інклюзивно-ресурсних центрів: досвід і перспективи» та «Взаємодія фахівців інклюзивно-ресурсного центру з батьками, закладами освіти, установами» (<https://bit.ly/3IXZblR>).

Досвід роботи комунальної установи «Петрівський інклюзивно-ресурсний центр» Петрівської селищної ради висвітлено у II інформаційно-презентаційному виданні «Сучасний педагогічний досвід освітян України» в розділі «Інклюзивно-ресурсні центри». Видання поширено безкоштовно в Комітеті ВРУ з питань науки, освіти та інновацій, Міністерстві освіти і науки України, Президії НАПН України, обласних департаментах, управліннях та відділах освіти, бібліотеках та серед учасників проєкту.

Слід відзначити, що інклюзивно-ресурсний центр тісно співпрацює з підприємством «Ортотехно», з метою безкоштовного забезпечення дітей-інвалідів засобами реабілітації. Також у співпраці з Фундацією «Porta Vitae» (Польща) здійснюється безкоштовна реабілітація дітей з діагнозом «дитячий аутизм» чи «ранній дитячий аутизм» віком від 2 до 11 років.

Сьогодні, в умовах воєнного стану, педагогічні працівники інклюзивно-ресурсного центру проводять комплексну оцінку та здійснюють системний кваліфікований супровід дітей з особливими освітніми потребами, які вимушено змінили місце проживання (перебування) та були зараховані в інклюзивні класи (групи) або здобувають освіту з використанням технологій дистанційного навчання; надають інформаційну підтримку батькам дітей з особливими освітніми потребами щодо закладів, у яких дитина може продовжувати навчання та одержувати інші додаткові послуги, відповідно до ухваленої Кабінетом Міністрів України постанови від 29.04.2022 р. № 493 «Про внесення змін до Положення про інклюзивно-ресурсний центр».

Педагогічні працівники інклюзивно-ресурсного центру засвідчили високий професіоналізм у наданні психологічних послуг, налагодженні взаємодії з

учасниками освітнього процесу за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій, проведенні консультування, здійсненні інформаційної підтримки щодо джерел консультування, куди саме можна звернутися, розмістивши повідомлення у месенджер Facebook-сторінки, чат Telegram-каналу. Зокрема, Тамара ГРЕБЕНЕВИЧ, директор центру, неодноразово здійснює виступи на радіо «Голос Петрівщини», інформує громадськість про роботу КУ «Петрівський ІРЦ» в умовах воєнного стану, надає поради для педагогів, батьків, внутрішньо переміщених осіб, як швидко відновити власні ресурси у стресовій ситуації. На Facebook-сторінці (<https://www.facebook.com/tamara.grebenevich.9/>) заздалегідь повідомляє про онлайн-зустрічі фахівців КУ «Петрівський ІРЦ» із педагогічними працівниками закладів освіти щодо забезпечення системного кваліфікованого супроводу осіб з особливими освітніми потребами. Щосереди в приміщенні комунальної установи «Петрівський інклюзивно-ресурсний центр» практичні психологи надають професійну допомогу мешканцям Петрівської селищної громади.

Розглянувши практичну діяльність комунальної установи «Петрівський інклюзивно-ресурсний центр» Петрівської селищної ради Олександрійського району можна підсумувати, що на рівні громади, він став провідним осередком створення якісного інклюзивного освітнього середовища та надання дітям з особливими освітніми потребами ефективного комплексного супроводу незалежно від місця їх проживання, це особлива установа, яка створює оптимальні умови для стимулювання розвитку, соціальної адаптації, розкриття власного потенціалу кожної дитини з особливими освітніми потребами, що є надзвичайно важливим та необхідним у сучасному суспільстві.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3oYJD7V>.
2. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3fmTt0j>.
3. Концепція розвитку інклюзивної освіти [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://bit.ly/3p1bPaj>.
4. Новий освітній простір: Рекомендації. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3hXZAKi>.
5. Постанова Кабінету Міністрів України від 21 липня 2021 р. № 765 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо організації навчання осіб з особливими освітніми потребами» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bit.ly/3p5DQiQ>.
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2022 р. № 493 «Про внесення змін до Положення про інклюзивно-ресурсний центр» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/493-2022-%D0%BF#Text>.